

АДЫГЕИМ ЩЫХЪУРЭ-ЩЫШІЭРЭР

Уахътэм къыгъэуцурэ пшъэрыйлхэм язэшохын

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ ишшъэрыйлхэр піэлъэ гъэнэфагъэкэ зыгъецкээрэ Къумпыл Муратрэ Іахъэхэль хызымэтшапыу «Агрокомплекс» зыфию Н. И. Ткачевым ыщікэ щытым игенеральни пашзу Евгений Хворостинимрэ зэдьриягъэ зэлукагъум анахъэу анаї ёзыштырагъэтыгъэ юфыгъохэм ашыщых тыкъэзыуцухъэрэ дунаим икъэухъумэнрэ бизнесымкэ социальнэ пшъэрэдэкыж хыгъэнымрэ.

Зэлукээм джащ фэдэу хэлэжьаагъэх Адыгэ Республикаем ивице-премьерэ Саплы Вячеслав, Адыгэ Республикаем мэжку-мэшымкэ иминистрэ Юрий Петровыр, къалэу Мыекуапе имэрэу Александр Наролинэр.

Евгений Хворостиним къизэрилтэгъэмкэ, компаниу «Агрокомплекс» зыфиорэм 2016-рэ ильэсэм Республикаем и Тевучжэх район ит къо Йыгыпэу «Киево-Жураки» зыфиорэр къыщэфагъягъ. Ильэсэм ыклем нэс а комплексир зылэ иль хуугъэм мыльку-зэхэшэн юфыгъохэр ары зэшүүхъиштгэхээр. Джы аш ильэсэм къыклоц къо мини 120-рэ фэдэз ыхъузэ ышыщт.

Адыгейм и Лышъхъэ ишшъэрыйлхэр піэлъэ гъэнэфагъэкэ зыгъецакээрэм къизэрэкигъэ-

тхъыгъэмкэ, Республикаем ипажхэх инвесторым щэгүгых цыиф псэуплехэу аш къылаблагъэхэм ягумэкыгъохэм ыклыяфэнкыонгъэхэм ынаалэ атыригъетиену. Пстэуми апэу артыкъэзыуцухъэрэ дунаим, аш изытэт зыфедэм яхыгъэ юфыгъохэр зэшохыгъэнхэр ары. Евгений Хворостиним къизэрилтэгъэмкэ, Роспотребнадзорымрэ Россельхознадзорымрэ ит къыфалтэгъутгэхэр нахыбэмкэ ыгъэцкэгъахэх. Аш нэмиклэу ебз ыгыгыпэхэм язэтгээпсихъянкэ юфыгъенэр предприятием ыбулгэхъа. Мы ильэсэм шышхъэлум ехъулэу мэлаеу а лъэнкъомкэ къикырэм илофыгъо зэшуахынену мэгугъэх.

«Экологилемкэ юфхэм язытет тэрээзынэм, производствэм

икультурэ джыри нахъ зыкъегъэтигъэним яхыгъэ юфхэм мэхъанэхшо илэ ѿйт. Тэштэрэр зэкэ цыфхэм алайкыи ящылакэ нахьшуу зэрхъуштым ренэу тываа тедгээтийн фэе. Республикаем ипажхэм фирмэр «Агрокомплекс» зыфиорэм лъэшэу лъытэнэгъэ ин фашы, сыда пломэ Урсылем и Кыблэ ит хызымэтшаплэхэмкэ щысэтехылэу аш зыкъыгъэльгэуягъ, социальнэ пшъэдэкыж ин зэрихырэр дэгьюу зэхешыкы. Къохэм яхъункэ юфхэнэр дэгьюу Адыгейм зэрээзэхэшьущэтим, цыфхэм яеплэйкэ, яумэжхэр къызэрэдэшьульятэштхэм сицыхэ тель», — къыуягъ Къумпыл Мурат.

Непэ «Агрокомплексым» ихъызмэтшаплэхэу Республикаем итхэм нэбгырэ 400-м фэдизмэ юфыгъен ашагъотыгъ, ахэр, зэкэ пломэ хуунэу, Адыгэим щэпсэх. Адыгэ Республикаем

кэм и Лышъхъэ ишшъэрыйлхэр піэлъэ гъэнэфагъэкэ зыгъецкээрэ Къумпыл Мурат къизэрэхигъэштгээмкэ, фирмэм щылажъэхэрэм ямызакъоу, аш къыпэууль чылпэхэм ашыпсэухэрэм комплексим епхыгъэу федэ горэхэр къафыхэхъинхэ фэе.

«Промышленнэ

шыкээм тетэу къохэм яхъун бэкэ ыпэ ишьыгъ унэ шыкээм тетэу ахэр хуугъэнхэм. Ар къыдгурызэ, предприятием ичыгухэм ашыщэу жъокуплэ гектар 50 фэдэз къыхэдгээхъинэу пшъэриль зыфэтшыжыгъ. Ахэм уц къашыдгээхъицт, бывымхъуным иххоныгъэкэ къызфагъэфедэн алъэхъицт хууплэхэу тшыщтых. Джащ фэдэу муниципалитетхэм ялащэхэм гүшүэгъу тафхуунэу тафай, мы ильэсэм еджалэхэм, кэлэцыкы ыгылэхээ тишигъа ядгээхъин тълэкыщтымкэ тэзэхгүштижъицт, а юфхаклэр тапэкли лъыдгээжэлтэшт», — къыгъэгүгъягъ Евгений Хворостиним.

Къумпыл Мурат Адыгэ Республикаем мэжку-мэшымкэ иминистрэ пшъэриль фишигъ цыиф псэуплэхэу къохуплэм къылаблагъэхэм яунэ ылээхъ хызымэтшаплэхэм джыри нахъ заушъомбгүнумкэ ишуягъэ аригъэтиену.

Мы зэлукээм хэлэжъагъэх джыри юфыгъо заулэмэ анэсигъягъ. Гъэпсэфыгъо мафхэм

цифхэмкэ мыльапэу ермэлтийхэм къолыр зэращащтыгъэм къытырагъээжъынэу былымахъохэм иго афальэгъугъ.

Республикаем ипажхэм былымхъо комплексим тапэкли ѹысыемкэ анахыбэу къолыр къэзыхыжъири 10-мэ зэрахфагъэр.

Предприятием ихъызмэтшаплэхэм, 2016-рэ ильэсэм икъэуххэм нафэ къызэрэшыгъэмкэ, къо мин 850-рэ фэдэз ашалыгъ, ильэсэм сомэ миллиард 80 фэдэз ахэм агъэзкло. Фирмэм гүхэлэу иэр къо пчагъэр миллионим нигэсэныр ары. Комплексу «Киево-Жураки» ыэ къызэрэригъэхъагъэр а гүхэлтым игъэцкэн изы лъэнхъохэм ашыщ.

Адыгэ Республикаем и Лышъхъэ ипресс-къулыкы

Сурэтхэр А. Гусевым тирихыгъэх.

«Ошъутенэм» щаублагъ

Урсылем шхъафит бэнаклэмкэ изэлукагъухэр Республика спорт Унэшхуу «Ошъутенэм» мэлъыльфгъум и 3 — 6-м щыкюштых. 2002 — 2004-рэ ильэхэм къэхъугъэхэр алырэгъум ёзынэмкъохъуштых.

Непэ сыхъатыр 10-м зэлукээхъу аублэштых. Медальхэм афбэнэштхэм язэнэхъо-

ку пчыхъэм сыхъатыр 5-м ра-

гъэжъэшт.

Шхъафит бэнаклэмкэ еджа-

піэр Адыгейм къызшызэуахъягъэр мээз заулэ нахъ хууьз. Арэ ѿитми, тиреспублике спортсмен дэгүхэр ша-гъэсэнхэм фэшлэхэшшу ѿитми. Къохэм яхъункэ юфхэнэр дэгьюу Адыгейм зэрээзэхэшьущэтим, цыфхэм яеплэйкэ, яумэжхэр къызэрэдэшьульятэштхэм сицыхэ тель», — къыуягъ Къумпыл Мурат.

Зэнэхъохъум спортсмен цэриохъэр къырагъэблэгъягъэх. Республикаем ипажхэх, Урсылем спортымкэ илофыгъэхэр бэнэхъу ахэлэхъа. Адыгэ Республикаем и Лышъхъэ ишшъэрыйлхэр піэлъэ гъэнэфагъэкэ зыгъецкээрэ Къумпыл Мурат, АР-м и Правительствэ, Парламентыр шхъафит бэнаклэм зөгъэшомбгүйтэнэмкэ зэхэшэн юфыгъохэм къэшакло афхъуух.

Зэнэхъохъум спортсмен цэриохъэр къырагъэблэгъягъэх.

Республикаем ипажхэх, Ур-

сылем спортымкэ илофыгъэхэр бэнэхъу ахэлэхъа. Спор-

тым пышаагъэхэр зэхэшаклохэм

рагъэблагъэх.

ЕМТЫЛЛЬ Нурбий.

Сурэтхэр итвр: Джэдью Аниуар (сэмэгумкэ ѿитми) бэнэгъум хэлажъэ.

Япсауныгъэ зэшыкъуагъэми...

Гъогум щынэгъончээ щызе-клонхэмкэ шапхэхэр зипсау-ныгъэ амалхэр зэ-

щыкъохъэ къэлэцыкыуухэм арагъэшэнхэм епхыгъэ юфтхъабзэ зэпэчыжъэ шыкъэм тетэу Къэралыгъо автоинспекцием икъулыкъуашэнхэм зэхашагъ.

Видеосыхъатыр оклофэ гъогум тамигъэхэм ямэхъанэ, гъогум щынэгъончээ зэрэзэпаачыт шыкъицхэр кэлэцыкыуухэм агу къагъэжъыгъэх.

Джащ фэдэу Къэралыгъо автоинспекцием социальнэ юфтхъабзэ зэхицхэрэр еджа-кохэу зэпэчыжъэ шыкъэм

рагъаджэхэрэм къафалотагъ. Мынхэм яамалхэр зэшыкъуагъэхэм, гъогурыкъоним хэлажъэх. Урсылем юфтхъабзэ зэпэчыкыуухэм къыдьырагъэштагъ ыкли лъэрсры-ко зэпэчыкыуашэнхэм зэращи-сакыщхэр къауагъ.

Адыгэ Республикаем и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэр гүхэлтийх ашыхъуу Къэлэкүтэхъо Казбек Батмызэ ыкъом — Адыгэ Республикаем и Къэралыгъо Совет — Хасэм ятфэнэрэ зэлүгъэцкэхъумкэ идепутатынхэм фэтхъаусыхэх ятэ зэрэшмыгъэжъим фэш.

Адыгэ Республикаем и Къэралыгъо Совет — Хасэр гүхэлтийх щыхъо фэтхъаусыхэх муниципальнэ гъэпсыкэ зиэ «Тэххутэмыхъо районым» инароднэ депутатхэр я Совет итхъаматэу Хъатитэ Алый Аскэрбий ыкъомыш зэрэшмыгъэжъим фэш.

Адыгабзэмр адыгэ тхыбзэмрэ я Мафэ Иорданием, Израиль, Тыркуем ашагъэмэфэкъигъ.
Шэнэгъэ зэфэсхэр, зэдэгүүшигъухэр, зэдэгүүшигъухэр, мэфэкъи пчыхъэзахъэхэр тильэпкъэгъухэм зэхащагъэх. Тыркуер шитэмэ, мыш адыгабзэм ишшигъон тхьамэфэ исай фыхахыгъ. Истанбыл адыгэ хасхэм зэдукъэ зэфэшхъафхэр зэхащагъэх. Адыгэ Республиком иллыгъохэри ахэм арагъэблэгъагъэх. Бээ шэнэгъэлжэсэу Бырсыр Батырбый зинэцэ лыкъо купым тиргүүсэу адыгабзэм и Мафэ тэри, журналистэм, дгээлъэплагъэ.

Бырсыр Батырбий рэзэнтигъэ тхытлыгъашагъ.

Адыгабзэр Истанбыл щагъэбзэрэбзагъ

Зэрэадыгэхэр джы аушъэфыжырэп

Лъэпкыым инахыбэр зыщыпсээр Тыркуем адыгабзэр кыннэйим имехъанэ ины. Ильэс 40 зыныбжыхэм ыкли ахэм анахыкъэхэм адыгабзэр зышэу ахэтээр зырыз дэд. Ежь тильэпкъэгъухэм ар дэгъоу кыгурэо. Къябкырэ лъэпкыым зэрэхэкъуакъэхэрэр ашлогукъа, ягууз. Ныдэльфыбзэр къаубытыхъыныр ягууль. Ашкэ Тырку къэралгъомы иполитикэ зэрэзблихъуగъэр ялэпнэгъ.

Ешэ — Мустафа Саладэт — Адыгабзэр Хасэм хот:

— Ильэс 20 ыпэу, мыш фэдэ мафэ къэтэлгъуяштми тшошьхуныгъэп. Адыгабзэм и Мафэ мэрэущтэу Тыркуем иапшьэрэ еджапъэхэм яз щыхдгъеунэфыкъыщтыр хэгъэкъи, «тыадыг» тлоным мидэнэгъэ хэлтээгъ. Джы адыгабзэм изэгъэшэн түүж ит Хэсэ шхъаф зэхэтщагъэу, еджэнэм, тхэнэм фэтгъасэх. Латин хъарыфылье тштагъэ.

Сыдэущтэу өлвигъу хувьцаат латин хъарыфхэмкэ шүүдэжнээр, тхэнэр зэжъугъашэмэ? Хэкум щыгырадзэрэ адыгэ литературэр, тарих тхыльхэр зэкэл кириллицэр

Түү, мы юфым түүж тихъагъ. Латин хъарыфылье адыгабзэм и Хасэу ильэситф үпэу зэхащагъэм ыштагъ. Тыркубзэр латинбзэм зэрильым пае

тыгъ. Адыгэ хъарыфхэр нахь бъябзанихэе фаеу аш зэлукъэм кышиуагъ. Хэкум щыпсэухэрэр зэрэгүүшигъэхэрэр аш ышшетыгъ. Кириллицэм ильэу, ау мэкъякъэ-

Кенан Къэплъан, Андрей Нестеровыр, Күкэнэ Мурат, Бащ Нусрэт.

мы хъарыфхэр ашлогупсэфых. Ау мы гупшисэм дэзымыгьаштэхэрэр щылэх.

БЭР Хыкъымэт — адыгэ маκъэхэм якъэлукъ юштэ, Истанбыл щэпсэу:

— Кириллицэр зэпхъокыныр зыпарэки ишкыкъагъэу сэ сплытэрэп. А хъарыфхэмкэ адыгэ маκъэхэр кызыэрэпюштхэу нэмыкъхэмкэ кыгыфэлохтхэп. Ау, сэ сишошыкъэ, адыгэбзээ хъарыфыльем джыри хъары-

хэр къэзгээнэфэшт хъарыфхэр адыгэ алфавитым ишкыкъагъэхуу кыгычыгъэх. Хыкъымэт ишлэнгъэхэр, игупшисэхэр хэкум кынигъэсэнхэш, адыгабзэм хэшьыкъ фыизэ шэнэгъэлжэхэм аэлгыгъахъ шоигъу. Адыгабзэр къабзээ хэкум нэмыкъ шүхъумагъэшт. Ар постэуми къяхъащы. Бээм иххэхонигъэ хэсүр фэлоришэнэх хэхэсүм щылэтильэпкъэгъухэр щэгүүгъ. Ашкэ Адыгэ Республиком ёзэрахъэрэ лофтхъабзэхэр бээ шэнэгъэлжэхъуу Бырсыр Батырбый кыылотагъэх. Еджапъэхэм зэкэми адыгабзэр зэрчэлтээр, адыгэ литературэр зэрэбаир, адыгэ гъэзэт, телевидение, радио Адыгэ Республиком зэрэшлажъэхэрэр кынхигъэшыгъ. Адыгэ тхыбзэм итарих тогуу къафиотагъ.

Игъашэ хъатхэм къадиублагъ

Непэ адыгэхэм тхыбзээ агъедфэдэрэм лъапсэ фэхүүхээр 1853-рэ ильэсийн Бэрсэй Умарэ дунаим къыхихъэгъе аэрэ хъарыфылье ары. Ау адыгэхэм ятхыбзээ ильэс минипл-тфы кыгъэшлагъэу шэнэгъэлэхжэхэм альтигъ. Мары мы гупшисэ-кын-иотыкъ зэлукъэр зыщыкъогъэ Бахчэшхир университетийн адыгабзэр, лъэпкыым инарт эпос шащеты. ыкли тиньдэлэфыбзэ анахь бзэжжэхэм ахалтыгъ. Ашкэ адыгабзэм и Мафэкъэ джащ фэдэу афэгүшүүгъэх гъэснэгъэмэр шэнэгъэмэрэкъ Адыгэ Республиком иминистрэу Кіэрэшэ Андзаур, культурэмкэ министрэу Кыулэ Мыхъамэт, ныбжыкъэ Адыгэ Хасэм кыбгъодэкъуу Күмпил Тлахьир. Ахэм яшуфэс гущыэ видеокъэ тильэпкъэгъухэм афэгъэзэгъ. Къыхэдгъэшын, адыгэбзэр зыщыгъуу гчынхъэзахъауу мы зэлукъэр зэрэхүүгъ. Мыш фэдэу зэкэри адыгабзэкъэ къэгүүшигъэхуу аэрэй йақыбым зэрэшшэхэтхэгъэр. Зэхахъэр зезыщаагъэхуу Цэй Ялмазрэ Акьбай Исхъакъэр къащаублагъэу зэкэл утыгум къихъэгъэх ордэйло купхэм, усэ еджэхэм, тхыдэуатэхэм

Адыгэ театрэу «Ютэжъ».

Зыльэпсэ хъарыфыльем ильэу тхыгъэх. Ахэм шүүяджэн шүүльэкъыщтэпи.

— Аши хэкъыпэ кыфэйтэгъоты. Адыгэ тхаклохэм яроманхэр, гүшүэм пае, Кіэрэшэ Тембэот и «Шыу закъо», «Куко»

латин хъарыфхэм арыльэх, къэтхыхыкъыгъэх, етлан ахэм тъякъяджи, макъэр теттхагъ. Джы тхыгъэри, аудио-дискри зэгъусэхуу ныбжыкъэхэм афэ тэгъоши. Кириллицэр кытфэкъын, къелэцыкъухэм зэрагъэшшэхърэп, арышь, латинбзэм адыгабзэр ядъэшшэуми тэзэгъын

фыкъэхэр хэгъэхъэгъэнхэ феа.

Адыгабзэри урсысбзэри зы алфавиткээ зэрэхтхыгъэхэм пае адыгэ мекъэ зырызхэр урсы маκъэхэм яхьшырэу къэуух.

Шэнэгъэ зэфэс

Адыгабзэм и Мафэ тефэ, гъэтхапэм и 14-м, Истанбыл дээт Бахчэшхир университетийн шэнэгъэх едэлүүхэр щыкъуагъэх. Зэхэгүүшигъэж-зэхжохын нэшанэ ахэм ахэлтыгъ. Бээ шэнэгъэлэхжэхэр кынхигъуагъэхэйн Бэр Хыкъымэт и Аладин. Бээ шэнэгъэлэхжэхэр кынхигъуагъэхэйн Бэр Хыкъымэт ахэлжэхэм Бэр Хыкъымэт ахэлжэхэм

— зэкэми адыгабзэр агъэбзэрбзагъ. Ахэм къаолорэр зыгурмылоу залым чээсигъэр нахьыб, ау тыркубзэкэ аfafotэжын, зэрэдзэкъыжын альгъэп. Шэрджэс хасхэм я Федерацие итхаматэу Бащ Нусрэт кынзэриуагъэмкэ, адыгабзэр тхаклуумэ зэхэрэх, ныдэльфыбзэр макъэм ерэсэх.

БАШ НУСРАТ — Шэрджэс хасхэм я Федерацие итхамат:

— Тэлкэкырэ бзэр къетуубытыхынным үүж тит, типшъэдэкъиж зэрэинири тэшэ, тигуу гуумыллыныгъи кыдгурэо, ильэс 150-м іекъын щыпсэугъэ бзэр түүхүүмэнэ пае Урысыемкэ тэплээ, түзэрэс Тыркуеми тышэгүүгъы. Къэралыгъуитгүү ялэгүэгъуу тымыгьотмэ, адыгабзэр тшохкодыпэн юлэкъышт.

Яшуашэкъи, язекуакъэки, абзэки мыхэр адыгэ лъэпкыым щыщых уагъэонэу пчегум къихаагъэхэм зэкэми зыкъагъэлтэгъуагъ. Мэфэкъ программэм хэллэжэгъ ар Урысыем ыкъи Адыгэим янароднэ артистэу Күкэнэ Мурати. Къыхэдгъэшын, Тыркуем ыпэкъ Иорданием, Израиль ашыкъогъэ зэлукъэхэм Мурат ахэлжэгъагъ. Оредхэмкэ, сэмэркъэй лор-лотэхжэхэмкэ, усэхэмкэ адыгабзэм и Мафэ аш ыгъэлжэриагъ. Бырсыр Батырбый, Күкэнэ Мурати тильэпкъэгъуухэм зэхащэгъэ лофтхъабзэхэм осэ ин афашигъыгъ.

БЫРСЫР Батырбый — бэзшэнэгъэлэж, филология шэнэгъэхэмкэ доктор:

— Сигуапэу адыгабзэм и Мафэ игъэмэфэкъын сыхэлэжэгъагъ. Шуашэу, зэгъэфагъэу, лыкъэу зэкэ зэхашагъ. Аш ыпэки бэрэ сыкъэкъуагъ сэ мы хэгъэгум, ткъохэм зэлукъэгъуу пчагъэхэр адысилагъэх. Ау мызээгэргээр фэдэу, адыгабзэм зэрэфаблэхэрэр къахэшэу, ар ашохкодымэ ежхэри зэрэхдэштхэр къагуруулагъу аэрэй зэрэстэгъуагъэхэр. Аш гуяланэ къуытэ.

КУКЭНЭ Мурат — Урысыем инароднэ артист:

— Иорданием, Израили адыгабзэм и Мафэ фэгъэхыгъэ зэхашхэхэр гэшэгъюонэу ашыкъуагъэх. Къаслорэр зэрэзэхашыкъыгъэмкэ Кфар-Камэрэ Риханиерэ нахь къахсэгъэшых. Сыда пломэ адыгэ сэмэркъэур къыбгурыонэу пае бзэр дэгъоу пшэн фае. Тыркуем сыхэлэжэгъэ пчагъэхэм зэхашхэхэр къахсэгъэшых, сэ мызээгэхэм зэрэхдэштхэр къагуруулагъу аэрэй зэрэстэгъуагъэхэр. Аш гуяланэ къуытэ.

Спектаклээ роль шхъаэр къыщызышыре къэлэ зеклор бэрэ лъыхуагъэ, гъогу тетигъ адыгэ къуадже къыгъотынба, адыгабзэкъэ гущыэрэ цыф ыпэ къифэнба ылозэ. Дунаир къизэпиклихъагъ зыфаэр къыгъотын пае. Къин макъэп ылъэгъуагъэри, ау ылтэжэгъыгъ. Пшынэ макъэу чыжъэкъэ къэлгүүгъэм зэришэлдэгъэх. Аудио-файлыгъыгъыгъ. Гуяланэ куу зыхэль пьесэр утыгум къышашыгъы. Ялэхъагъэхэм хагъэхонэу сафэльто. Театри ялэхъагъэхэм, ныдэльфыбзэм зыкъицэтижын.

Спектаклээ роль шхъаэр къыщызышыре къэлэ зеклор бэрэ лъыхуагъэ, гъогу тетигъ адыгэ къуадже къыгъотынба, адыгабзэкъэ гущыэрэ цыф ыпэ къифэнба ылозэ. Дунаир къизэпиклихъагъ зыфаэр къыгъотын пае. Къин макъэп ылъэгъуагъэри, ау ылтэжэгъыгъ. Пшынэ макъэу чыжъэкъэ къэлгүүгъэм зэришэлдэгъэх. Аудио-файлыгъыгъ. Гуяланэ куу зыхэль пьесэр утыгум къышашыгъы. Ялэхъагъэхэм хагъэхонэу сафэльто. Театри ялэхъагъэхэм, ныдэльфыбзэм зыкъицэтижын.

ТІШЬУ Светлан.
Адыгэ Республиком изаслуженнэ журналист.
 Сурэтхэр агентствэу «Нарт» тирихыгъэх.

УПСАУНЭУ УФАЕМЭ

Аркъыр, шэр, аспириныр...

Сыд фэдэрэ юф штагъэми, екюллаклэу, епльыккэу фырялэмкэ цыфхэр зэфэдэхэп. Зыхэр зыгорэ кызэрязыгъэм льыпытэу врачхэм адэжь маклох, адрэхэм ежь-ежырэу зэлээжынхэр нахь кыхахы ыкли аужыхэрэр нахыбэхэу кыпщэхъу.

Аш льапсэу илэр арэп непэ зигугуу тшырэр, аш фэдэ зеклиаклэм кыккэлтыклон ыльэцкыщтэу специалистхэм кыхахъэцыхэрэм шунаал атешьодгээдзэнэу ары. Народнэ медицинэри коччэшху, ау аш ийэфедэн түнапкэ ил, врачым ишэх хэлъеу аши укеяллонэн фае.

Мы лъэхъаным специалистхэр нахь зыгъэгумэлхэу кыхахъэцыхэрэм ашыц тэр-тэрэу тызэлээжыныр зэрэтикласем кыхахъкыкэ, іэзэгтуу уцыбэу дгээфедэхэрэм апкэ кыккыкэ шум зэрар етхэу бэрэ ахэм зерагъэунэфырэр. Цыфымкэ мэхъанэшко зиле шум гүнэ имылэу іэклэхээрэ іэзэгтуу уцыбэм (медицинэм аш «полипрагмазие» щырало) шон пытэхэмрэ шэр бэу зыхэль гомылапхъэхэмрэ захэхъожькэ, уз хылынхэр аш илэ хүнхэ ёлтъекыщтэу.

Шэлэнгъэлэжхэм зэралорэмкэ, іэзэгтуу уц щынэгъончээ дэдэ, зиягэх кыэмиклэр щылэп пломи хүүшт, ау «гепатотоксичнэхэм» (шум лъэшэу зэрар езыхихэрэм) япчагъэ препарат мин фэдиз. Анах щынагъоу медикхэм кыхахъэцыхирэр іэзэгтуу уц зэфэшхъяфхэр сымаджэм зэдигъэфедэхэмэ ары (ежь-ежырэу кыхихыгъехэх). Ахэр зехахъэхэмэ, щэнаут «коктейль» хүн ылъякыщтэу. Джары шэлэнгъэ зиле врачым сидигьуу іэзэгтуу уц гъенэфагъэр зыышгээфедэштэх ухьтэр, шхэгъум ар зэрэлгээфедэштэх, гүсээ зыфэшшы мыхуултхэр (гомылапхъэхэри дыхэтэу) зыклигъянафхэр. Ахэм уашлокынэу ѿтгэг, ау тэ ар тымыгъэцаклэу бэрэ мэхъу.

Апэрэ медицинэ универсиитетэу И.М. Сеченовым ыцэ

зыхырэм (МГМУ-м) профессиональнэ гэсэнгъэмкэ и Институт ипрофессорэу А. Буеверовым кызэрэхигъэштэйгъэмкэ, шумкэ анах щынэгъо препаратахэм аш итыр парacetamolp ары. Шум епхыгъеу уз зиле ятонэрэ пэпчь а іэзэгтуу уцыр бэу ыгъэфедэштэйгъеу щагъэунэфырэ США-м. Аш ылж итих пльыр-стир узхэм арахыллэхэрэр («противовоспалительные» зыфалорэ купым хэтхэр). Ар аспиринэу бэмэ щынэгъончээ іэзэгтуу уцэу альтэрэм имызакью, артрит, артоз зилэхэм аратихэрэри ары. А. Буеверовым зэрилтийтэрэмкэ, врачир льымыпльэу, аш кынфиримытхыгъеу витамин зэфэшхъяфхэм уяшъонири щынагъо (анахъеу витаминэу А-мрэ Е-мрэ зэхэлхэу косметологхэм бэрэ зэраратырэр).

Анах щынагъоу профессорын ылтыртэрэ іэзэгтуу узхэм цыфыр зыышшьорэ лъэхъаным шон пытэхэр іэклэб ымшынхэр, ахэри ыгъэфедэнхэр ары. Шон пытэхэр, ар хэти ешэн фае, шум анах лъэшэу «еохэрэм» ашыщих. «Аш етлани а парacetamolp е аспиринэр, е антибиотикхэр зыхэхъожьхэрэ, шур щынэгъо чыпиле ефэ», — ело А.

Буеверовым. Ахэр паклош, шон пытэхэмэ шэр бэу зыхэль гомылапхъэхэмэ зэдэбгээфедэнхэри ишыклагъэп, аш шум зэрарышо зэрэрихырэр шэлэнгъэлэжхэм кыхегъэштэх.

Шур «щэлэнгъэшко» зиле, зыпари «къээмылорэ» органэу альйтэ. Амал елэфэ аш уз зериэл «къыгъэлльагъорэп». Ары бэрэ гүжуагъеу узир кыхахъэцыхын кызылхэкэе специалистым ылъятэрэр. Цыфым уеплымэ, шум уз илэу уезыгъэгуцэфэнэу аш кылорэр ыкли Ѣшьшо гъожышшын ыкли нэхэм зэхжокынгъе афэхүнүр («склер» зыфалорэр). Джашыгъум, зыпари мызузырэми, псынкэу врачым дэжь уклон фае.

«Зэпстэуми анахышур, — ело профессорым, — шум изытет чэзыу-чэзыу ууплъеклүнүр ары. Шум иклекткэу зэшыккуагъэхэр зыпкэ ригъэуцожынхэм иамалхэр аш илэх, ашкэ ключлэшту хэль. Ау аш пае рекламэ зыфашырэ іэзэгтуу узхэм уатебэнэнир ишыклагъэп, врачам кылуурэм тетэу узээжжын фае».

Нервэхэр, гур, лъыннтфэхэр

Медицина шэлэнгъэм зэрилтийн зыфыгъэмкэ, Урысыем щынсэурэ ящэнэрэ нэбгыре пэпчь ыпкышьол икьюу іэклэхэрэп магниер. Шэлэнгъэлэжхэм кызыэрэхагъэштэйгъэмкэ, нервэхэр ухуумэгъэнхэмкэ, гумрэльынтифэхэмэ зыпкэ итынхэмкэ а микроэлементын мэхъанэшко ил. Аужырэ лъэхъаным «стресс» зыфалорэ гүшүүлэу бэрэ дгээфедэ хүгүүмэц цыфыр фырикүнам иамал къезитырэл магниер ары.

«Сыда цыфым инервэхэр «къэбэрсирэм» хүурэр? Адреналинир ошэ-дэмшылэу «къэо»: гур псынкэу кытеоу регъажье, жыккэшынри джащ фэд, лъыдэклюаум хэхьо, — ело кардиологэу, РНМУ-у Н.И. Пироговым ыцэ зыхырэм ипрофессорэу Е. Авериням. — А чылпэмкэ, а лъэхъанымкэ ахэр зэкэ арэущтэх хүн фае: пкышьолыр зыккүүхүмэжжынын фэхъазыр. Ау цыфыр аш фэдэ «стрессов» чыпиле» ренэу итмэ, непэрэ щылаклэм ар инэшан, ыпшээлээ зиггүүтэй къэтшыгъэхэр (гум илофшаклэ, жыккэшаклэр, лъыдэклюаум) зэкэ игъогогуухэу, хэлжынхэгъэу мэхъу. Нэмийкэу къэлён хүмэ, гури, лъыннтфэхэрэ, нервэхэри псынкэу мэлажэх».

Угу кызыэрэтеорэм ибагъэ упплъеклүнэмкэ шыкэ анах кызыэрэхырэхэри рэхьатэу ушысэу е ушылтэу ар пытэныр ары. Врачхэм кызыэрэхэмкэ, аш фэдэу пытагъеу ыкли зы та-кыкын пульсыр 80-м шо-кынэм, ѿнагъо ѿшы.

«Сыдэуштэу іэпилэгтуу ты-

зыфхъужыщта? Ёфи умышлэу, цыфхэм уахэмийхэу, зыми уимыгъэгумэккэ ушылэн пльэкына? — ело экспертым. — Арэу ѿт нахь мышлэми, зыгорэхэр тиамалх. Пстэуми аш игъэшьыгъеу фаер туутыр чэдэзигъэнэри ары. Шон пытэхэм ягъэфедэн нахь маклэхъун фае, іэклэб умышыпштми. Спортым уиццээнэгъе чыпиле ѿубытын фае. Аш кыккырэп спортзалын учэлхынныр, пфэлэкыщтим фэдизир ары, ау мафэ къэс тээклү-тээклэу. Тэрэзэу ушхэн фае, фаст-фудыр кыхэмийхэу. Джашэр ары псаунигъе льапсэ фэхъухэрэр.

Е. Авериням зэрилтийтэрэмкэ, псаунигъэмкэ анах мэхъанэшко зиле микроэлементхэм аш итыр калиер ары. Аш кыккэлэхээх кальциумрэ витамины Д-мрэ. Ящэнэрэ чыпиле ѿтых магниемрэ витамины В6-мрэ.

Непэ «промышленнэ гомы-

лапхъэхэм» тищээнэгъе чыпилэшко ѿубыты, гүхэл нахь мышлэми. Шэлэнгъэлэжхэмэгъэлэхэри-экспертым кызыэрэхэмкэ, ахэм пкышьолым іэклэхэн фае микроэлементхэр бэлхэр нахь маклэашы. Никотинам, егъэлтийн гом, газ зыхэт псышьолым хайхын калиер, маг-

ниер. Бзыльфыгъэхэм оды зашынным фэш зэшъохэрэ препаратахэри джащ фэдэхэу елтытэ Е. Авериням.

Гомылапхъэхэм мы микроэлементхэр бэл зыхэлхэр: «зелень» зыфатохэрэр (бжын цынэр, салат зэфэшхъяфхэр, къэбаскъэр), хым кыхахыгъэцжын, джэнч лъэпкхэр, зэндалэ (абрикос) гъэгүүгъэр, бананыр, мэткло лъэпкэ зэфэшхъяфхэр... Гүшүэм пае, шпинат грамм 200-м магниев

миллиграмм 165-рэ хэльэу ело шэлэнгъэлэжхэм, чэц-зымафэм цыфым ишыклагъэр миллиграмм 400.

Лыдэклюаум, шоуущыгъу узир уилэ хүнхэм ишынагъо нахь маклэ ѿшыу шэлэнгъэлэжхэм агъунэгъеэлэхэри-экспертым кызыэрэхэмкэ, ахэм пкышьолым іэклэхэн фае микроэлементхэр бэлхэр нахь маклэашы. Никотинам, егъэлтийн гом, газ зыхэт псышьолым хайхын калиер, маг-

НАРЭХЭР

— Сызэрэхалльэрэмкэ, уипсаунгъе изытет дэгүү, — ело врачым.

Сымаджэр кабинетын чэлэхкыжыгъэ къодынэу мэккэшко къэлү, врачам иканиетчээ кыууихмэ — ыдэж кычлэхыгъе лагъеу ѿшыл.

— Сестра, — маджэ врачыр, — шэхэу ылъакъохэр къэубытын!

— Сид пае?

— Кабинетын кычлэхыгъе, аш чэхъанэу ѿшыгъэм фэдэу мыр гъэтэлэгъеу фае.

— Доктор, дышээ джэмшх сидырыгъе.

— Сидигыр ар зыхыгъэр?

— Мэзицкэ уеклээбэжьем ары.

— Сыда адэ джынэс узэжагъэр?

— Ахьшэ сышыккээштыгъэп.

Сыда шорэкъым прививкэ ягъэшынэу узкыфэмье?

— Аш ылж сятэж лагъэ.

— Шорэкъир ара зэрэлтийн гомъэр?

— Хяау, я 7-рэ къятым къефэхыгъ.

**Нэктубгъор зыгъэхъазырыгъэр
Жаклэмыкъо Аминэт.**

МЫХҮРЭ ЩИЭП

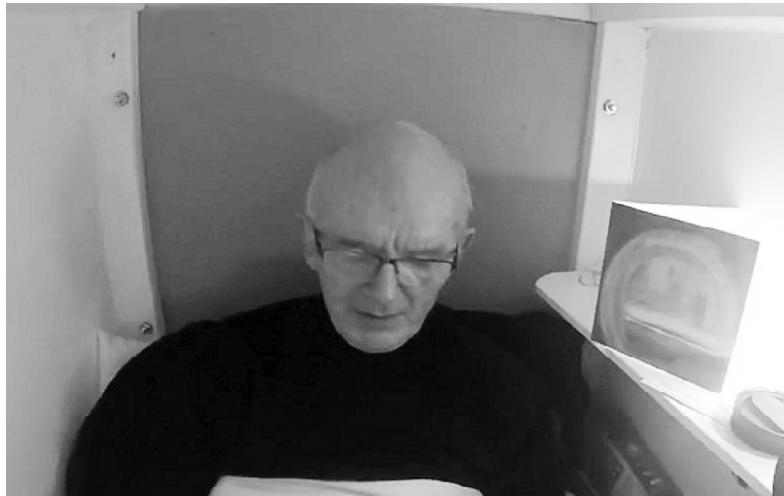

Псаоу заригъэтлыгъ

Темыр Ирландиим икъалэу Белфаст щыщ пенсионерэу Джон Эдвардс шүүшээ организацье зэхишагь. Наркотикхэм апышагъэхэм ягукод тырихынам, ахэр чаригъэдзынам фэш ушэтэн гээшэгъон ашшыагь.

Зыныбжь хэктотгээ хульфыгъэр ежь иштоигыногъэклэ хьюо-пщау пхээмбау Wi-Fi зыдощаагээм дэгүуалхын, мэфиш пальэклэ тхээлэлүүлээ щагум зыщчаригъэтлагь. Ушетынам имэхьан миш фэд: наркоманхэу е зызыкулжын зышигъо цыфхуу зишэн зэщын куагъэхэр (ахэр а пхээмбайм дэмыгфээзэ) къэм дэл цыфым дэгушынхэе амал яэнэры.

Ioфыр дэгьоу клэйнам пае Wi-Fi-роутер, видеокамерэ, щыгын къэбзэе ыки гъомылэп-

хээ тэлхүхэр, ынэм тырагъэуцорэ остыгъэ, диним фэгъэхыгъэ тхылхүхэр пенсионерым «адрэ дунаим» зидиштагъэх. Джон видеокъэтинкэ ештуаклохэмэр наркоманхэмэр къадгүүшчилэ. «Мыхэр къэм амыхынээс, сифай аш сышынэу сакыддэгүүшнээнэу, джыри амал зэрягээр къагурыгъэонену», —

ело Эдвардс. Аш зэрилтигээрэмкэ, зэрдунуау икъогуулээ зэфешхъафхэм ашыпсэурэ цыф миллион пчагъэхэммы тофхъабзэм анаэ къытыврадзэшт.

«Къэм» къыщатыре къэгъэлээжонам изэфхыхынжыр — ушэтаклом ителефон зэпымыоу къитео.

Күшхъэфачъэмкэ мазэрэ күуагъэ

Китай игупчэ пхырыкыре гъэнэфагъэклэ Ioфшлэн зэфешхъафхэр щигъэцаклэштгэхэу къариуагь. Ау гъогупкэ зэримыэжкын фэш күшхъэфачъэмкэ ядэж клохынену ежьагь.

гъэнэфагъэклэ Ioфшлэн зэфешхъафхэр щигъэцаклэштгэхэу къариуагь. Ау гъогупкэ зэримыэжкын фэш күшхъэфачъэмкэ ядэж клохынену ежьагь.

Мээ мэфэпчымкэ Ильэсыккээр Китайм щыхагъэунэфыкы. Аш ехъулэу ядэж нэсүжымэ зышигъо клаэр мазэ джыри илэу күшхъэфачъэмкэ гъогу техагь. Сыда помэ мешлокукэ клохынену гъогупкэ иэжыгъэп. Гъогу тамыгъэхэм ар къызэрэмыджэшшурэм къыхэккэу зидигъээштгэлээ ыпэ къифэрэ водителхэм яупчыщтыгь ыки темыр лъэнэйком клонеу щытыгъэм къыблэмкэ ыгъээзагь.

Къызэрэнэфагъэмкэ, зидимыгъээн фэе лъэнэйкомкэ километрэ 500 фэдиз ыклюгь. Клохыр — полицейскхэм ахьшээ фызэхагъаюу, мешлокум зэритысхьащт билетылкээр ратыгь.

Тхъамафэм къыклоц сабыиш къифэхъугь

Китай щыщ бзыльфыгъэм шъао къызыфхуу ылж мэфих тешлагъэу зэтлозэ пшашхээр къылфыгъэх. Аш къызэриуагъэмкэ, 2012-рэ ильэсийн унагьо ихагь, ау сабый къапыфэштыгъэп. 2016-рэ ильэсийн ишышхээлүү мазэ къалэу Ухань къыщизэригъэзэх, шазэ ышшо хэфагь.

Шүхъафтынэу ижъэжъые ритыгь

Ильэс 48-рэ зыныбжь бзыльфыгъэу Италием щыщым шу къэзильэгъурэ хульфыгъэу ильэс 52-рэ зыныбжьим ижъэжъые кыритьгь.

Бзыльфыгъэр къызыхъулагъэм къыщчагъяа гээдээ поликистоз узэр илгээ. Нахь хэкүлатэ къэс жэжжьехэм яофшлэн къыщицкэу ыублагь. Жэжжье къызылахьшт донорым икъэгъотынкэ пальеу мээз заул специалистхэм къыфагъэуцугъэр. Къызимыгъотыкэ, диализ ашын фау хууцтыгъэ. Ар лъэшэу сымаджэм испаныгъэ егуа.

Мэзито лъыхулагъэх жэжжье къязытын зыльэкыщт цыфым. Замыгъотым, бзыльфыгъэр шу къэзильэгъурэ хульфыгъэм ижъэжъые кыритьнэу рихуухьагь. Аш ихэгъэхъяан туринскэ сымаджэххэм ашыщ щашыгь. Сымаджэххэм иофишлэхэм хульфыгъэм ышыгъэ лъэбэккүр шульэгъуныгъэ иным рапхыгь.

Зэпешъуагъэхэр аркъым текуагъэхэп

Шон пытэ нахьыбэ изышущтымкэ зэнэбджэгъуитур Испанием щызэнэхъокуу гъэх. Ioфыр хадэгъукэ аухыгь. Ильэс 39-рэ нахь зымынбжь хульфыгъитуми ядунаи ахъожьыгь, шон пытэм илъыкыгъэх. Полицием зэригъэунэфыгъэмкэ, нэбгыритури Румынием щыщых, ау Испанием къызыкауагъэхэм бэ темышагъэми, щыпсэухэрэм афэдэ хунхэу игъо ифагъэх.

Шугу къэдгъэхъын, «анахьэу зыщешхээрэ къэралыгъохэу» псауныгъэр къэхуумэгъэнам и Дунэе организацье къыгъэхнэфагъэхэм къэралыгъуу 191-рэ хэхьагь. Аш Урысыем я 4-рэ чыпэ щиубытыгь. Молдовэ апэрэ хульфыгъэрэ, нэбгырэ пэпчье спирт къэбзэе литрэ 17,4-рэ ришуу мэхь. Специалистхэм къызэралытэрэмкэ, а пчагъэрэ къызэралыклоу къапломэ, зы молдованым санэ бэшэрэе 178-рэ, аркь литрэ 64-рэ ыки пиве бэшэрэб 1320-рэ ришуу мэхь. Ятонэрэ, ящэнэрэ чыпэхэр Беларусь (литрэ 17,1-рэ) ыки Литва (16,2-рэ) аубытгъэх.

Мэзаем и 21-м бзыльфыгъэм килограмм 1,44-рэ къэзщэчирэ клаэр къызельфым, хошьэнэир зэпүүгь. Уахтэр къэсифе адрэхэр джыри къырихъакынхэу врачэу лъыплэштгэхэм ришихуухьагь. Мэфих тешлагъэу зэтүаазжээр къэхъугъэх.

Мамыкум (акушерым) зэрэхигъэунэфыгъэмкэ, ильэс 20-м къехью Ioф зишэрэм къыклоц мэр апэрэ хульфыгъэрэ шаагьэу щигт. Медикхэм къызэралыгъэмкэ, бзыльфыгъэрэ дизиготнэ щазэклэ лъэрмыхэе хульфыгъэрэ. Аш къикырэр — клаэр шхъафэу щыльыгь.

**Нэкүубгъор зыгъэхъазырыгъэр
ІШЬЫНЭ Сусан**

АТЛЕТИКЭ ОНТЭГҮҮР

Тиньбжыкіхэм я медальхэр

Урысыем атлетикэ онтэгъумкэ изэнэкъоку къалэу Старый Оскол шыкыагъ. Ильэс 21-м нэс зиньбж къалэхэр, шыашхээр апэрэ чыпхэм якъыдхын фэбэнагъех.

Адыгэ Республикаем атлетикэ онтэгъумкэ спорт еджаплэ ишээ Сихы Рэмэзан тызэрэшигъэзогъа, тиньбжыкіхэм медалилту къыдахыг. Анастасия Немцевам, кг 75-м къехъу, апэрэ чыпхэр кыфагъашшошагъ. Купым нэбгыри 10-м нахыбэ шызэнэкъокууг.

Дээсэж Аслан, кг 56-рэ, ятлонэрэ чыпхэр кыдихыгъ.

Хыышт Хъазрэтбый, кг 56-рэ, ятфэнэрэ хыугъе. Шхончбашэ Руслан, кг 94-рэ, ягъюонэрэ чыпхэр хэгъегум къыщихыгъ.

Анастасия Немцевар Урысыем ихэшыпыкыгъэ командэ аштагъ, зэлүкіхэхэм ахэлэжжэнэу зетхэвзасы. Дээсэж Аслан Урысыем иныбжыкіхэм хэшшыкыгъэ командэ рагъяблэгъагъ. Нарт шаом илэпэлэсэнгъэ хи-

гъехъон, нахыбэрэ тигъегушон

Сурэтым итэр: Анастасия Немцевар зэнэкъокуум хэлажээ.

ФУТБОЛ. КУПЭУ «КЫЫБЛЭР»

Атекорэр мэгушхо

«Спартак» Владикавказ — «Зэкъошныгъ» Мыекъуапэ — 0:4.
Мэлъылфэгъум и 2-м Владикавказ шызэлукыагъех.
Къэлапчъэм Иэгуаор дэзыдзагъехэр: Къэжъар — 5
(пенальти), 37, Делэкъу — 55, «Зэкъошныгъ».
Плиев — 78, якъэлапчъэ дидзэжыгъ.

«Зэкъошныгъэм» теклоныгъэр къыдихы зыхыкүэ, къэлапчъэм Иэгуаор бэрэ дедзэ. Тренер шхъяаэу Денис Поповым къызэрэхийгъэ, зэлүкіхэу пэпчъ теклоныгъэр къыщидхыгъэнэмтиешлаклохэр талэки фэбэнэштих.

КІэуххэр

Я 21-рэ ешлэгъухэм якъэуххэр эзтэгъапшэх. «Кубань-2» — СКА — 1:1, «Черноморец» — «Афыпс» — 0:2, «Ротор» — «Биолог» — 6:0, «Мэшыкъу» — «Краснодар-2» — 2:1, «Динамо» — «Шъачэ» — 1:3, «Легион» — «Армавир» — 0:3, «Ангушт» — «Чайка» — 0:1.

Чыпхэр

1. «Ротор» — 48
2. «Армавир» — 42
3. «Афыпс» — 40
4. «Черноморец» — 33

5. «Шъачэ» — 33
6. «Краснодар-2» — 31
7. «Чайка» — 31
8. «Зэкъошныгъ» — 29
9. «Биолог» — 29
10. СКА — 29
11. «Кубань-2» — 22
12. «Мэшыкъу» — 21
13. «Спартак» — 21
14. «Динамо» — 20
15. «Легион» — 16
16. «Ангушт» — 16.

Я 22-рэ ешлэгъухэр мэлъылфэгъум и 9-м ялэштих. «Зэкъошныгъэр» купэу «Кыыблэм» апэрэ чыпхэр щызыыгъэу «Роторы» тикъяал щылуклэшт. «Роторы» къэлапчъэм Иэгуаор зекэми анахыбэрэ дидзагъ — 46-рэ, удешэнэйр къин. «Зэкъошныгъэм» зэлүкіхэу теклоныгъэр къыщидхын имурад.

ГАНДБОЛ. СУПЕРЛИГЭР

Тегъэгумэкъы

«Луч» Москва — «АГУ-Адыифим» Мыекъуапэ — 31:25.
Мэлъылфэгъум и 2-м Москва шызэлукыагъех.

Гандбол бзылъфыгъэ командэхэм суперлигэм пэшорыгъэшь ешлэгъухэр щаухыгъэх. «АГУ-Адыифим» я 9-рэ чыпхэр къыдихыгъ, финалым щешлэшхэм ахэфагъэп. Тикомандэ иешлакэ тегъэгумэкъы.

Нэклубъор зыгъэхвазырыгъэр ЕМТЫЛН Нурубий.

Зэхэзыщагъэр
ыкыи къыдзыгъэхъыр:
Адыгэ Республикаем лъялъкъ
Иофхэмкэ, Иэлкыб къэралхэм ашып-
пээрэ тильэп-
къэхъухэм адярьиэ зэлхынгъэхэмкэ
ыкыи къэбар жъугъэм иамалхэмкэ и Комитет
Адрессыр: ур. Крестянскэр, 236

Редакциер
зыдэшыр: 385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приимнэр: 52-16-79,

редактор шхъяаэм
игуадзэ: 52-49-44,
шызэдэхъыр
зыхырэ
секретары: 52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхытыгъэр:
Урысыем Федерацием хэутын Иофхэмкэ, телерадиокъетынхэмкэ ыкыи зэлхын-
Иэсикэ амалхэмкэ и Министрствэ и Темир-Кавказ чыпхэр гъэйорышил, зэраущыхытэгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутыгъэр
ООО-у «Полиграф-ЮГ», 385000,
къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкІэмкИ
пчъагъэр 4023
Индексхэр 52161
52162
Зак. 560

Хэутыним
узьщицэхэнэу
щыт уахътэр
Сыхатыр
18.00
Зыщыхаутыгъэр
уахътэр
Сыхатыр
18.00

Редактор
шхъяаэм
игуадзэр,
шызэдэхъыр
зыхырэ
секретары
Мэшлээкъо
С. А.

